

(Press, 28.12.2008)

Продајом НИС-а руском "Гаспрому" Србија је добила прилику да преко њене територије пређе гасовод "Јужни ток", као и да руски партнери изграде једно од највећих складишта гаса у региону, Банатски двор. НИС смо продали одмах, а да ли ћемо добити остало, разговарамо с једним од потписника енергетског споразума у Москви, генералним директором "Србијагаса" Душаном Бајатовићем.

Енергетски споразум с Русијом и продаја 51 одсто акција НИС-а поделили су како јавност, тако и Владу Србије. Шта мислите, хоћете ли због потписа на овом споразуму у историји остати записан као херој или издајник?

- Уколико резултат буде добар, сви који смо потписали енергетски споразум бићемо хероји. А верујем да ћемо имати добар резултат.

Шта је то добар резултат?

- Када је НИС у питању, добар резултат је обнова рафинерија и подизање квалитета прераде на стандард "евро 5", као и прерада од готово осам милиона тона годишње. Овим би НИС од увозника постао регионални лидер у извозу.

Питам вас да ли ће после продаје НИС-а руска страна изградити гасовод и складиште гаса или ће нас преварити, како сматра Г-17 плус?

- Потпуно сам сигуран да нас Руси неће преварити. А додатно сам се уверио у то приликом последње посете Кремљу, где смо потписали енергетски споразум.

Значи, Србија ће добити гасовод и биће изграђено складиште у Банатском двору?

- Могу да потпишем да ћемо добити гасовод.

Немојте потпис, можете ли лично да нам гарантујете?

- Ја као Душан Бајатовић? Као да вам кажем... Тврдим да ћемо добити гасовод и спреман сам да за ово јавно обећање одговарам.

А да ли сте спремни да за обећање заложите нешто лично? На пример, сат "брајтлинг" који носите?

- Спреман сам.

Сукоб у Влади у вези с енергетским споразумом настао је јер део Владе на њега гледа као на чисто трговински споразум, док други део владе сматра да је реч о стратешком споразуму који није само економски већ и политички.

- Енергетски споразум Србије и Русије је од стратешког значаја за нашу земљу и он садржи економски, безбедносни и политички аспект. Данас у свету главни безбедносни проблем и јесте енергетска стабилност, а Србија овим споразумом добија много бољу енергетску безбедност. Добићемо гас не само за становништво, даљинске системе и привреду, већ и могућност да њиме развијамо сопствени енергетски систем. На пример, кроз изградњу двеју гасних електрана. Како гас није само енергент и сировина, Србија овим споразумом добија и већу могућност за запошљавање и додатне инвестиције, чиме добијамо и социјалну стабилност. Србија изградњом гасовода и присуством руског капитала добија и једну нову геополитичку позицију. Код нас је 80 одсто приватизација

обављено западним капиталом или уз помоћ банака чије је порекло на западу. Овом руском инвестицијом имаћемо и конкуренцију и капитала, али и политике. Бићемо Србија и на истоку и на западу. Политички аспект јесте да морамо да признамо да од Русије добијамо најкоректнију и најконкретнију помоћ када је у питању очување целовитости Србије.

Када говорите о Србији на истоку и на западу, да ли сте сигурни да ЕУ нема ништа против руског гасовода? И министар спољних послова Вук Јеремић каже да у ЕУ има "гунђања" због овог споразума?

- Верујем да постоје делови евробирографије који су сарађивали с појединим утицајним круговима у Србији који на овај пројекат не гледају с одобравањем. Али то нису ставови земаља ЕУ.

Да ли је продаја НИС-а у ствари плаћање дуга Русима у вези с Косовом?

- Хајде да погледамо како се понашају друге земље кроз које треба да прође руски гасовод. Бугарска је прихватила да гради нуклеарну електрану с руском технологијом. Грчка је купила 450 оклопних транспортера руске производње. Обе земље су чланице ЕУ и НАТО.

Како објашњавате то што многи у Влади Србије не виде енергетски споразум на начин на који сте га ви описали?

- Ако бих хтео да будем благ, онда бих као сумњиво оценио понашање и мотиве оних у Влади и круговима око Владе Србије који сматрају да је енергетски споразум неповољан. Мислим да су такве оцене последица подложности утицајима разних међународних кругова који нису добронамерни према интересима Србије. Али, треба признати и да у Србији постоје неке политичке опције које по правилу искоче увек када је државни посао у питању. Није ово први пут и није ово случајно. Али, добро је што су се те опције сада и саме показале. Занима ме како то да нам није добра гаранција међудржавни споразум који су потписале држава Србија и држава Русија, а добра гаранција нам је писмо о добрим намерама "Фијата"! Србији требају и "Фијат" и "Гаспром" и НИС и "Србијагас"!

Конкретно, како то Млађан Динкић и његова странка не схватају енергетски споразум као ви? Динкић није нестручан.

- Знате, прочитао сам и да је Млађан Динкић рекао да је Влада Србије остала без ауторитета. А ми имамо приватизацију која је остала без резултата, коју је углавном креирао Динкић и тим око њега!

Да ли и ви сматрате да је председник Борис Тадић узео ауторитет Влади Србије?

- Напротив! Видим да председник Борис Тадић поставља озбиљне задатке пред Владу Србије, да тражи извршавање тих задатака и да се Влада Србије истински труди да испуни своје планове. Зато као злу ствар видим такво тумачење односа председника и Владе Србије.

Хоће ли Влада да преживи сукоб Г-17 и осталих у вези с енергетским споразумом?

- Ова влада неће пасти тако што ће је срушити Млађан Динкић и Г-17 плус! Он је до сада срушио три владе, али ову сигурно неће!

Али, Г-17 тврди да је НИС продат "Гаспрому" без довољно гаранција и да остали део енергетског споразума неће бити реализован.

- Њихово је легитимно право да не подрже енергетски споразум. Али и ја имам легитимно право да сматрам да чине лошу услугу и себи и Србији.

Највеће замерке на уговор о продаји НИС-а који је потписан у Москви односе се на улагања у НИС од 550 милиона евра. Према анализи Г-17, НИС би се задужио, и то по камати од 20 одсто годишње?

- Новац за улагање у НИС биће зајам и тај новац ће обезбедити "Гаспром". Што се камате од 20 одсто тиче, то су глупости, камата је много мања, Еурибор плус 1,5 одсто. И свако ко улаже у нешто очекује да му се новац с профитом и врати.

Шта ће бити с домаћим налазиштима нафте и онима у иностранству која је НИС закупио, да ли је и то продато "Гаспрому"?

- "Гаспрому" је продат 51 проценат акција НИС-а, значи, 51 одсто свега што наша нафтна компанија има. И имовине, зграда, хотела, али и дугова. Када говоримо о домаћим налазиштима, треба рећи да је Србија до сада имала веома малу нафту ренту. То је врло важно питање, о коме ће у наредном периоду бити много разговора.

Да ли је тачно да се држава овим уговором одрекла дивиденди у НИС-у за 2008. годину?

- Руска страна ће преузети НИС у 2009. години, а данас и до краја године НИС је власништво Владе Србије.

Постоје и информације да је руска страна током преговора понудила за већински пакет акција НИС-а 116 милиона, уместо 400 милиона евра?

- Ниједног момента током преговора с Русима нико и никада није довео у питање суму од 400 милиона евра за 51 одсто акција НИС-а. Тачно је да је током једне инцидентне ситуације током преговора руски преговарач Дмитриј Малишев, незадовољан како теку разговори, заиста рекао да у овом моменту НИС не вреди ни тих 400 милиона! Сума од 400 милиона евра стоји и у међудржавном уговору тако да то није било подложно променама.

Да ли ће и после продаје НИС-а грађани добити бесплатне акције?

- Поделу бесплатних акција лично видим као прање нечије савести. СПС је против продаје великих јавних система. Против тога смо и да "Телеком" иде на берзу. НИС је друга ствар, и то сам објаснио. А бесплатне акције су замазивање очију грађанима. Да ли ћете да решите неки проблем с 1.000 евра бесплатних акција? Па нећете! И многи економски експерти сумњају да ће те акције и вредети 1.000 евра. А ако поделимо то, остајемо без перспективе за себе и своју децу. Закон о бесплатним акцијама јесте донет, али ко каже да су сви закони добри?! Сматрам да ми треба да се бавимо оним што је промовисао председник Србије Борис Тадић, а то је борба за свако радно место. Посао је најбољи социјални програм!

Динкић сматра да Србија треба да има алтернативно снабдевање гасом и наводи пример Грчке, која купује гас од Ирана и Алжира.

- У региону није могуће купити други гас осим руског. Веома бих волео да је то могуће, али у наредних 10 година то неће бити изводљиво. А тек после формирања гасног картела у Москви, који је руски премијер Владимир Путин основао, сви пројекти на тему гаса биће, овако или онако, под контролом Русије.

Хоћете да кажете да министар Млађан Динкић није у праву када говори да Србија може да има алтернативне начине обезбеђивања гаса?

- Енергетски споразум не предвиђа да Србија мора само од "Гаспрома" да купује гас. Подсетио бих и да гасовод "Набуко" неће проћи кроз Србију! Ниједан други стратешки пројекат о гасу не планира да прође преко Србије! Само ће "Јужни ток" проћи кроз Србију! Ако неко може да обезбеди гас на некој другој страни, добродошао је. А можда је господин Динкић у ствари Худини!

Да ли Србија данас плаћа скупљи гас од земаља у окружењу?

- Цена је 495 долара за 1.000 кубика, као и у осталим земљама. То је цена коју је одредила Русија, плус трошкови транспорта који иде преко Мађарске који нас доста кошта. Ни када будемо имали гасовод, цена неће бити мања, али ћемо имати много других прихода.

Како онда Белорусија плаћа гас 118 долара, Украјина око 230 долара?

- Они имају посебне аранжмане с Русијом. И ми смо имали такав споразум, али га је држава укинула 2000. године када смо прешли на комерцијални аранжман с Русијом.

Док се гасовод не изгради, "Србијас" ће и даље куповати гас преко посредника, фирме "Југоросгас", која само на томе заради 35 милиона евра?

- Нема више посредника. Посредник је делом била аустријска фирма "Центрекс", која је имала 25 одсто у "Југоросгасу". После преговора с Русима, ми смо обезбедили да сада постоје само два партнера - "Гаспром" и "Србијас", руска и српска држава. Пошто је овај договор направљен у време када преговори с Русима нису најбоље стајали, однос је 51:49 у корист "Гаспрома" у фирми "Југоросгас". Још и ово: када смо питали Алексеја Милера из "Гаспрома" да ли би цена гаса за Србију била мања када бисмо га директно набављали од "Гаспрома", одговор је био - не!

Шта је с профитом "Југоросгаса"?

- Сав профит биће усмерен у инвестиције у гасну привреду у Србији.

Да ли су рачуни за домаћинства која користе гас поправљени тако да две трећине плаћају сада, а једну на пролеће?

- Рачуни за гас свима су фактурисани на начин на који је Влада Србије одредила. Али због тога је финансијско стање "Србијас" доведено до катастрофе! Дневни губитак је милион и по долара, односно с толико новца "Србијас" помаже тржиште гаса! Прво је гас за 30 одсто јефтинији него што би требало, друго, велики је проблем текућег неплаћања, подвлачим, неплаћања и, треће, гас нам плаћају на одложено.

Значи, одлука Владе на којој је инсистирао Ненад Чанак кошта "Србијас" милион и по долара дневно?

- Ова одлука кошта толико, али то треба гледати тако да Влада Србије с толико новца помаже домаћинства, даљинске системе грејања и индустрију у земљи.

Колика је ваша плата и просечна плата у "Србијагасу"?

- Моја плата је 270.000 динара, а просечна плата је 36.000 динара.

Да ли ћете и ви, као и ваш претходник, бити члан УО "Југоросгаса", где би вам припала надокнада од око 9.000 евра месечно?

- Још нисам, али уколико га будем добијао у "Југоросгасу", сав новац ће ићи у хуманитарне сврхе, сваког месеца јавно и транспарентно.

Како сте ви уопште дошли у "Србијагас", откуд ви овде?

- Откуд ја? Па, ред је да и ја покажем да нисам цабе учио школу (смех). Мени је струка управљање системима и мислим да могу да водим овај систем.

Да ли сте и даље власник телевизије "Мост" у Новом Саду?

- Нисам, али моја породица јесте.

Да ли се "Србијагас" рекламира на телевизији ваше породице?

- Нажалост не, а сада неће ни моћи.

Као потпредседник СПС-а, очекујете ли ванредне изборе у 2009. години?

- Не бих их искључио, али сматрам да би они били најлошија опција за Србију.

На тим могућим изборима, да ли ће СПС ићи на једној листи заједно с ДС-ом?

- О томе ћемо одлучити када се избори распишу, а у крајњој линији, потребна је и добра воља Демократске странке.

Да ли бисте седели у Влади Србије са Српском напредном странком?

- Да. СНС и СПС се сада сударају у једном делу бирачког тела, али ми и они смо два различита пола: по начину на који схватамо политику, по начину на који схватамо Србију и њен пут у будућност. Али у овом моменту они представљају разумну опцију некадашње Српске радикалне странке.

(Разговарао: Светомир Марјановић)